

101404 - حکم جشن گرفتن نوروز

سوال

برایم سوال است که آیا جشن گرفتن نوروز حرام است یا خیر؟ چون من به عنوان یک فارس این مناسبت را جشن می‌گیرم و ما همینطور در نوروز سفره‌ای داریم که بر آن قرآن می‌گذاریم و... آیا چنین جشنی جایز است؟

پاسخ مفصل

اولاً:

نیروز یک کلمه‌ی فارسی عربی شده است که اصل آن در فارسی «نوروز» است به معنای روز جدید.

این یکی از اعیاد فارس‌ها و بلکه بزرگترین آن بوده که گفته‌اند نخستین بار توسط «جمشید» یکی از پادشاهان کهن فارس بنیان گذاشته شد.

نوروز نخستین روز از روزهای سال پارسی است که چهار روز ادامه دارد.

قبطی‌های مصر نیز نیروز را جشن می‌گیرد و این روز آغاز سال آنهاست که آن را «شم النسیم» می‌گویند.

ذهبی . رحمه الله . در رساله‌ی «تشبه الخسیس بأهل الخمیس» (۴۶) می‌گوید: «اما نوروز، پس اهل مصر در انجامش مبالغه می‌کنند و آن را جشن می‌گیرند و آن روز نخست از سال قبطی است و آن را عید می‌گیرند و مسلمانان خود را به آنان شبیه می‌سازند» به نقل از «مجلة الجامعة الإسلامية» (شماره‌ی ۱۰۳ . ۱۰۴).

ثانیاً:

مسلمانان عیدی ندارند که آن را جشن بگیرند جز دو عید فطر و قربان و هر عیدی جز این دو ساختگی است و جشن گرفتنش جایز نیست.

ابوداود (۱۱۳۴) و نسائی (۱۵۵۶) از انس . رضی الله عنه . روایت کرده‌اند که گفت: رسول الله . صلی الله علیه وسلم .

به مدینه آمدند در حالی که آنان دو روز داشتند که در آن [تفریح و] بازی می‌کردند. فرمود: «این دو روز چیست؟» گفتند: در جاهلیت این دو روز را [تفریح و] بازی می‌کردیم. پس رسول الله . صلی الله علیه وسلم . فرمودند: «الله به جای آن دو، بهترش را به شما داده است: روز قربان و روز فطر» این روایت را آلبانی در «السلسلة الصحيحة» (۲۰۲۱) صحیح دانسته است.

عید نوروز و عید مادر (روز مادر) و عید تولد (جشن تولد) و عید استقلال و شبیه اینها نیز جزو عیدهای ساختگی است و اگر عیدی در اصل خود از اعیاد کافران بوده. مانند نوروز. مساله بدتر و گناهش بزرگتر است.

نوروز یک عید جاهلی است که فارسها پیش از اسلام آن را بزرگ می داشتند و نصرانیان نیز آن را جشن می گیرند، بنابراین منع از جشن گرفتن آن از جهت مشابهت به کافران نیز تاکید بیشتری دارد.

ذهبی. رحمه الله. در رساله‌ی «**التمسک بالسنن والتحذیر من البدع**» می گوید:

«اما مشابهت اهل ذمه در [عید] میلاد و خمیس (پنجشنبه‌ی فرمان) و نوروز بدعتی است دور. پس اگر مسلمان این را از روی دین انجام دهد جاهل است و باید بازداشته و آموزش داده شود و اگر از روی دوستی [اهل ذمه] و شادی برای اعیادشان است باز [کارش] نکوهیده است و اگر از روی عادت و شادی و بازی و راضی کردن خانواده‌اش باشد این محل نظر است و کارها به نیتها بستگی دارد و جاهل معذور است و با نرمی به او توضیح داده می شود، والله اعلم» از «مجلة الجامعة الاسلامية» (شماره‌ی ۱۰۳-۱۰۴).

و پنجشنبه‌ی عهد یا پنجشنبه‌ی فرمان یکی از اعیاد نصرانیان است که به آن پنجشنبه بزرگ نیز می گویند.

در «الموسوعة الفقهية» (۱۲/۷) آمده: شبیه ساختن خود به کافران: شباهت به کافران در اعیادشان جایز نیست زیرا در حدیث آمده که: «هرکس خود را به گروهی شبیه سازد از آنان است» و معنایش دور ساختن مسلمانان از موافقت با کافران در همه‌ی چیزهایی است که ویژه‌ی آنان است...

و از عبدالله بن عمر. رضی الله عنهما. روایت شده که گفت: هرکس از سرزمین عجمها بگذرد و نوروز و مهرگان آنان را انجام دهد و خود را به آنان شبیه سازد تا آنکه از دنیا رود، روز قیامت با آنان محشور خواهد شد. و همینطور برای اینکه اعیاد از جمله‌ی شرع و سنتها و مناسک است که الله تعالی می فرماید:

﴿لِكُلِّ أُمَّةٍ جَعَلْنَا مَنْسَكًا هُمْ نَاسِكُوهُ﴾ [حج: ۶۷]

(برای هر امتی مناسکی قرار دادیم که آنها بدان عمل می کنند).

مناسکی مانند قبله و نماز و روزه، پس تفاوتی نیست میان مشارکت با آنان در عید، یا همراهی با آنان در دیگر سنتها، زیرا موافقت در همه‌ی عید موافقت در کفر است و موافقت در برخی فروع آن به معنای موافقت در برخی از شعب کفر است و بلکه اعیاد از ویژه‌ترین اموری است که شریعتها را از یکدیگر متمایز می سازد و از آشکارترین شعائر است بنابراین موافقت در مورد آن به معنای همراهی در ویژه‌ترین شرایع کفر و آشکار ساختن شعائر آن است.

قاضی خان می گوید: مردی که در روز نوروز چیزی بخرد که در دیگر روزها نمی خرد: اگر قصد او بزرگداشت آن روز است چنانکه کافران گرامی اش می دارند کارش کفر است و اگر آن را بر اساس عادت مردم انجام دهد کفر نیست. و شایسته است که در این روز کاری را که پیش از آن یا بعد از آن انجام نمی دهد را انجام ندهد و از شبیه شدن به کافران دوری کند.

همچنین ابن القاسم (از امامان مالکیه) این را مکروه دانسته که مسلمان برای یهودی یا نصرانی در این روز هدیه دهد و این را از بزرگداشت عید آنان و کمکی برای آنها بر کفرشان دانسته است.

همانطور که شبیه ساختن خود به کافران در این اعیاد جایز نیست همچنین نباید به مسلمانانی که خود را به آنها شبیه می سازند یاری رساند بلکه باید آنان را از این کارشان نهی کند، بنابراین دعوت کسی را که یک مهمانی در این روز ترتیب داده که در دیگر روزها انجام نمی دهد، دعوتش پذیرفته نمی شود و هر کس در این روز به او هدیه ای دهد که در دیگر روزها نمی دهد، هدیه اش را نمی پذیرد، به ویژه اگر آن هدیه از جمله چیزهایی باشد که در شبیه شدن به آنان یاری رساند مانند اهدای شمع و مانند آن در عید میلاد [مسیح].

و واجب است کسانی که در اعیاد کافران خود را به آنان شبیه می سازند بازخواست نمود.

شیخ ابن جبرین . رحمه الله . می گوید: «جشن گرفتن اعیاد بدعت آمیز مانند عید میلاد نصرانیان و عید نوروز و مهرگان و همینطور اعیاد ساختگی مسلمانان در ربیع الاول و عید اسراء در رجب و مانند آن جایز نیست و خوردن از غذایی که نصرانیان یا مشرکان در موسم اعیاد خود تهیه می کنند جایز نمی باشد و همینطور اجابت دعوت آنان به هنگام جشن گرفتن این اعیاد، زیرا پذیرش دعوتشان نوعی تشویق برای آنان و اعتراف به بدعتهایشان است و همین سبب فریفته شدن نا آگاهان می شود و گمان می کنند این کار اشکالی ندارد. والله اعلم» از «اللؤلؤ المکین من فتاوی ابن جبرین» (۲۷).

حاصل آنکه: جشن گرفتن عید نوروز و اختصاص جشن یا غذا یا هدایا برای این روز جایز نیست.

والله اعلم.